

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Onderwijs
de heer drs. H. Zijlstra
p/a de Algemene Rijksarchivaris
Postbus 90520
2509 LM Den Haag

11 januari 2012
Kenmerk: aca-2011.06289/4

Betreft: selectielijst archiefbescheiden ministerie van Buitenlandse zaken,
organisatieonderdelen belast met de bedrijfsvoering, over de periode 1985-
2010.

Geachte heer Zijlstra,

In de hierboven vermelde brief heeft u de Raad voor Cultuur verzocht te adviseren over de ontwerp selectielijst voor de administratieve “neerslag van organisatieonderdelen van het Ministerie van Buitenlandse Zaken die belast zijn met de bedrijfsvoering van het departement, over de periode van 1985 tot 2010”, zoals deze door het Ministerie van Buitenlandse Zaken ter vaststelling is voorgedragen.

Bij deze adviesaanvraag was gevoegd een kopie van de brief van het Ministerie van Buitenlandse zaken van 24 oktober 2011 (zonder kenmerk), houdende de voordracht tot vaststelling van deze lijst, alsmede kopie van het verslag d.d. 5 oktober 2011 van het gevoerde voorbereidingsoverleg, het zgn. driehoeksoverleg.

Naar aanleiding van de ter inzage legging van het ontwerp zijn kennelijk geen zienswijzen ingebracht. Dit leidt de Raad af uit het feit, dat hem deze niet zijn toegezonden.

De Raad heeft op basis van het vorenstaande de ontwerplijst in eerste instantie aan procedurele en vervolgens aan inhoudelijke aspecten getoetst.

Anders dan gebruikelijk kon dit advies niet worden voorbereid door een Bijzondere Commissie Archieven van de Raad¹. Dit advies is daarom tot stand gekomen op grond van andere bij de Raad aanwezige expertise.

¹ De reden hiervan is gelegen in het feit, dat deze commissie om haar moverende reden bij brief van 8 december 2010 haar ontslag heeft aangeboden. Door middel van toezending van een afschrift hiervan heeft zij ook u hiervan op de hoogte gesteld.

Uiteraard streeft de Raad naar een herstel van de gewenste situatie. Hierover wordt ook vanuit het secretariaat contact onderhouden met uw ministerie.

De Raad heeft besloten tot integratie van de Algemene resp. Bijzondere commissie Archieven; deze zijn gefuseerd tot een nieuwe Algemene commissie Archieven, die in haar taakstelling de taken van de twee oorspronkelijke commissies heeft meegekregen. Bij brief van 24 november 2011, kenmerk: rc-2011.06318/1 is u een voordracht voor de vervulling van vier van de zes plaatsen in deze commissie toegezonden. Na hun benoeming zal de

Procedurale aspecten zijn getoetst aan de hand van een bureauonderzoek door het secretariaat van de Raad. Ten aanzien van de inhoudelijke aspecten heeft een lid van de Raad zijn zienswijze en bevindingen naar voren gebracht.

Voor wat betreft de procedurele aspecten, de totstandkoming van de ontwerp lijst als zodanig, is de Raad van oordeel, dat het ontwerp op zich overeenkomstig de daartoe gestelde (wettelijke) voorschriften naar behoren tot stand is gekomen.

Ten aanzien van de inhoudelijke aspecten merkt de Raad eerst en vooral op, dat hij deze in het bijzonder heeft gezien vanuit het perspectief van de waarde van de betrokken archiefbescheiden als bestanddeel van het cultureel erfgoed en hun het belang voor historisch onderzoek.

Kenmerkend voor het onderhavige voorstel is dat het is opgebouwd vanuit de aangetroffen administratieve neerslag van de betrokken actoren (organisatieonderdelen), aangevuld met een analyse van hun handelingen. Die handelingen zijn in principe ontleend aan het Generieke Waarderingsmodel en specifiek ingevuld naar de betrokken onderdelen van het ministerie van Buitenlandse Zaken (die ieder voor zich, ook in hun ontwikkeling) uitvoerig worden beschreven.

De Raad heeft veel waardering voor deze aanpak, omdat aldus de werkelijke situatie (de feitelijk aangetroffen neerslag) en de op zich abstracte handelingen met elkaar in verbinding worden gebracht en geconfronteerd. Dit leidt, zo heeft de Raad kunnen vaststellen, tot een fijnmaziger waardering, dan wanneer deze alleen op basis van handeling geschiedt. Ook het feit, dat de archiefcommissie van het ministerie bij de voorbereiding van de lijst een substantiële rol heeft kunnen vervullen, stemt tot grote tevredenheid.

De Raad kan dan ook door de bank genomen met aanpak en resultaat instemmen. Hij acht het vanzelfsprekend, dat de toepaste werkwijze heeft geleid tot een vooraf begrensde periode van werking (1985- 2010) van de vast te stellen lijst. Dit betekent dus wel, dat voor het toekomstige een nieuwe lijst zal moeten worden vervaardigd.

Bij de algemene opzet van de lijst plaatst de Raad wel de kanttekening, dat de opbouw van de lijst (met name voor wat betreft de volgorde der verschillende hoofdstukken en bijlagen) niet direct tot in elk relevant detail gemakkelijk doorgrond en begrepen kan worden. Naar zijn oordeel zou het opnemen van *Bijlage 1* van de ontwerp lijst (Generiek Waarderingsmodel Rijk, ingevuld voor Buitenlandse Zaken) als hoofdstuk 4 en het bestaande hoofdstuk te vernummernummeren tot 5 in dit opzicht tot verduidelijking leiden. Verder merkt de Raad op, dat er soms verwarrende terminologie wordt gebruikt.

Op diverse plaatsten is sprake van het bewaren van stukken gedurende een aantal jaren (bijvoorbeeld 7 of 10), wat beter als: vernietigen na dat aantal jaren, aangegeven had kunnen worden.

Verder wordt het begrip “secundaire selectielijsten” (zie onder meer blz. 38) gebruikt, zonder dat duidelijk is wat daaronder ter plaatse verstaan dient te worden.

Voorts plaats de Raad de volgende opmerkingen bij de specifieke invulling voor het ministerie van Buitenlandse Zaken van het Generiek Waarderingsmodel. Hij vertrouwt er op, dat deze via bijstelling van die specifieke invulling zullen doorwerken in de uiteindelijke selectiewaardering.

Handeling 1.2: Het maken en uitvoeren van afspraken inzake inrichting en besturing van de organisatie, in het bijzonder ten aanzien van:

Onderdeel 1.2: Het instellen van werkgroepen

De Raad acht dit onderdeel wel erg ongedifferentieerd, omdat geen onderscheid wordt gemaakt naar de positie van de werkgroep in de organisatie, alsmede de aard en inhoud van haar opdracht. Hij pleit daarom voor een nadere op deze aspecten gebaseerde nuance op de voorgestelde waardering tot vernietiging. Voorts vertrouwt hij er op, dat de administratieve neerslag van de werkzaamheden van werkgroepen niet onder deze handeling zijn begrepen, maar vallen onder handelingen, die op die werkzaamheden als zodanig betrekking hebben.

Handeling 2.7: Het adviseren van de eigen bewindslieden (t.b.v. de Ministerraad) over onderwerpen die niet door BZ zijn ingebracht.

De Raad pleit er voor om de beoogde waardering ter vernietiging om te zetten in een tot bewaring. Hij acht - zeker in de voorgestelde formulering, die geen onderscheid maakt naar de aard en betekenis van de betrokken onderwerpen - ook deze (interne) adviezen voor de beoordeling van de rol van het ministerie van Buitenlandse Zaken ten aanzien van het bredere kabinetsbeleid van blijvend historisch belang.

Handeling 3.1.1: Het adviseren over (de wijze van implementatie van ook Europese) wet- en regelgeving

Aangezien deze handeling een belangrijk onderdeel van beleid is, wordt geadviseerd de waardering van een “te vernietigen” te veranderen in een “te bewaren”.

Handeling 10.1 A: Het verlenen van ontwikkelingshulp

Deze handeling krijgt de waardering “te vernietigen”, zij het met de kanttekening dat achteraf 5 % van de dossiers over projecten alsnog voor blijvende bewaring wordt geselecteerd. Aangezien ontwikkelingshulp een belangrijk en substantieel taakveld van het betrokken ministerie is, acht de Raad een waardering tot bewaren, dan wel een hoger bewaarpercentage, dat

– naast een vast percentage - óók representatief is voor aard en inhoud van de projecten en/of de regio's waar hulp wordt verleend, eerder op zijn plaats. Verder neemt de Raad aan, dat dossiers, waarover politiek respectievelijk bestuurlijk (met inbegrip van gevoerde processen) "het nodige te doen is geweest" zonder meer voor bewaring worden bestemd.

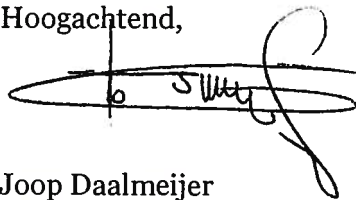
Handeling 10.2 : Het behandelen van beroep- en bezwaarschriften op beschikkingen

Voorgesteld wordt de administratieve neerslag van deze handeling uiteindelijk zonder meer te vernietigen. Onder verwijzing naar andere, recent door de Raad uitgebrachte adviezen over selectielijsten, pleit de Raad hier voor een aan te brengen nuance, waarbij de stukken van bezwaar- of beroepschriftprocedures wel worden bewaard, indien een procedure heeft geleid tot aanpassing van het beleid.

Advies

De Raad adviseert u, rekening houdend met het vorenstaande, de ontwerp selectielijst conform het verzoek daartoe vast te stellen.

Hoogachtend,

Joop Daalmeijer
Voorzitter

Jeroen Bartelse
Algemeen secretaris